

nak megfelelő körülmények között (kellő csendben és fegyelmezetten) kell folynia! A közös tanításkor ne engedjük meg a lármás *külön* tanításokat, az oktatóknak ne kelljen túlkibálnia a tanulókat. Viszont az önbizalom fokozására és a tudás ellenőrzésére önként jelentkezők egyedül mutassák be a megtanultakat!

Azokkal, akik később kapcsolódnak be a tanulásba (s ilyenek mindig akadnak), a szabad táncolás alatt a terem egyik részén az oktatóknak külön kell foglalkozniuk! Ez nehezebb feladat (többek között a zene tempója sem hozzájuk szabott), de be kell vonni őket is a tánc tanulásba. Így vagy sikerül behozniuk a többieket, vagy a következő tanfolyamon könnyebben fognak tanulni.

Az első és a második szakasz általában párhuzamosan történik. A táncrend tanítását a könnyebben megtanulható és hamarabb élményt nyújtó tánccal kezdjük. Így megszerettetjük a táncot, biztosítjuk az érdeklődést.

Az élő tánczene jelenléte az egyik legfontosabb tényező. Ez még sok helyen nincs megoldva, de arra kell törekedni, hogy minél előbb igényes, színvonalas zenekar húzza a „talp alá valót” mindenütt.

Könczei Árpád

(Művelődés, 1980/11. 30–31.)

A tánc házmozgalomról

A kolozsvári monostori tánc házmozban vagyunk. Szóke s barna fejceskék tömörülnek félkörben „Árpi” körül s széki nótát tanulnak.

A kicsik csoportjáról van szó, akik most tanulták meg a magyarnak nevezett széki négyestánc alaplépéseit, s éppen most került sor az egyik ének megtanulására. Csillognak a szemek, látszik a nagy igyekezet, mindenki lelkéből fújja: „Rajta van a babám csókja, ha sajnálja, vegye vissza...” Majd négyenként összefogózza, most már énekelve járnak újra a táncot. Ki jól, ki botladozva, ki könnyedén, ki mackó módra, de mindnyájan felszabadultan, életvidáman. És szól a hiteles széki stílusú népzene, hegedű, brácsa s bőgő.

Amilyen lelkesedéssel tanulnak a gyermekek, ugyanolyan buzgalomtól fűtött hozzáértéssel tanítja őket *Könczei Árpád*, a Gh. Dima zenekonzervatórium zeneszerző szakos kiváló hallgatója, s tegyük hozzá, hogy teljesen önzetlenül. Hasonló feltételek mellett szolgáltatják a zenét, felváltva *Székely Levente*, *Papp István*, *Kelemen László*, *Kostyák Alpár* és *Porzolt Antal* zeneiskolás, vagy zeneiskolát végzett muzsikusok.

Meggondolkoztató, hogy ezek az önkéntes aktivisták milyen hasznos munkát végeznek népi hagyományaink ápolása terén.

Tudjuk, hogy a nemzetiségi öntudat kialakításához nagyban hozzájárul többek között a népdalok, néptáncok, általában a népművészetek ismerete. De hol ismerje

meg a mai fiatalság e művészeteket? E feladat megoldása természetesen a legjobban megszervezett oktatási intézményekre, az általános iskolákra hárulna. De hogyan oldja meg még a legjobb szándékú zenetanár is ezt a nagy feladatot heti egy ének-zene óra keretében? A szakiskolákban még siralmasabb a helyzet, mert ott ének-zene óra egyáltalán nincs. Ebből a szempontból van igen nagy jelentősége a táncházmozgalomnak.

Vessünk egy pillantást a népdaltanítás kérdésére. Az iskolai zenetanár, éppen a kevés óraszám és az analitikus program megvalósítása érdekében kénytelen a dalokat, mintha laboratóriumi tárgyak volnának, a természetes környezetükből kiszakítva vizsgáztatni, s különböző szempontok szerint elemezteni a gyermekekkel, s ezek alapján érzékelteni, elvonatkoztatni belőlük az előírt zeneelméleti tudnivalókat (ritmuselemek, hangsorok, hangközök stb.). Így – akarva, nem akarva – elsikkad az ének esztétikai értéke, társadalmi szerepe, jelentősége. S mindez nem is a tanár hibájából.

A táncházban tanult énekek esetében pedig – mivel itt az valamennyire a természetes körülményei közé kerül, hála a táncnak – éppen az hangsúlyozódik ki, ami a tulajdonképpeni érték, ami – mint láttuk – az iskolai oktatásnál elsikkad. És ezt a gyermekek ösztönösen meg is érzik. Hogy ez mennyire így van, unokáimon vettem észre, akiknél önfeledt énekléseik alkalmával nagyrészt a táncházban tanult nóták szerepelnek s csak elvétve kerül sor egy-egy iskolában tanult dalra.

A táncházmozgalom, amellet hogy hatékony esztétikai nevelő szerepet tölt be, lényegesen hozzájárul a nemzeti öntudat kialakításához is. E nagy jelentőségénél fogva azon kell lennünk, hogy minél több színvonalas táncház létesüljön s ezeket minél több gyermek és fiatal látogassa. A mozgalomnak pedig minden erkölcsi és anyagi támogatást meg kellene adni.

Magyar nemzetiségű mozgalomról lévén szó, úgy gondolom, hogy ezt a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsa is felkarolhatná.⁹⁴ A kellő formát s a szükséges anyagi alapot, gondolom, egy kis igyekezettel a helyi szervek is megtalálhatják. Mert nem lehet az, hogy szocialista hazánkban egy ilyen fontos munka honorálatlanul maradjon.

Némelyeknek talán úgy tűnik fel, hogy túlzott fontosságot tulajdonítok a népművészet ügyének. Lehet, hogy vannak, akik állítják, hogy művészetek nélkül meg lehet élni. Tudok erre egy találó választ; meg lehet élni, de nem érdemes.

Márkos Albert

(Művelődés, 1980/12. 4.)

⁹⁴ A Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsát a Román Kommunista Párt 1968-ban hozta létre, mint a romániai magyarság „sajátos kérdéseivel” foglalkozó testületét.